
SANDHEDEN OM
MISBRUG
AF RITALIN
TAKE
MORNING
RITALIN
ROUND WHITE 10
MALLINKRT
SMOOKLER
R-ball
Rids
Smarties
dk.drugfreeworld.org

HVORFOR VI HAR SKREVET DETTE HÆFTE

Man hører meget snak om stoffer nu om dage – i skolen, på gaden, på internettet og i tv. Noget af det er sandt, andet er ikke.

Hvad du måske ikke ved, er at meget af det du hører om stoffer, faktisk kommer fra dem der sælger dem. Tidligere narkohandlere har sagt at de ville fortælle folk hvad som helst for at få dem til at købe stoffer.

Du har brug for de virkelige kendsgerninger og sandheden om stoffer så du kan træffe en kvalificeret beslutning om dem. Det er derfor vi har udarbejdet dette hæfte – til dig.

Din feedback er vigtig for os, så lad os vide hvad du synes om dette hæfte. Besøg os på **dk.DrugFreeWorld.org** og send os en e-mail på **info@drugfreeworld.org**.

Hvad er Ritalin?

Ritalin, et af de første såkaldte "studiestoffer", er det almindelige navn for *methylphenidat*, et stof der af Drug Enforcement Administration (DEA) klassificeres som et Schedule II-stof – den samme kategori som kokain, morfin og amfetamin.* Det misbruges ofte af teenagere på grund af dets stimulerende virkninger.

Selv når det er ordineret, kan Ritalin forårsage alvorlige bivirkninger, herunder nervøsitet, søvnløshed, tab af appetit, pulsændringer, hjerteproblemer og vægttab. Producenten advarer om at brugerne kan blive afhængige af det.

Efterhånden som misbruget af Ritalin spredte sig, kom mange andre "studiestoffer" som Adderall, Concerta, Metadate, Dexedrine, Focalin og Vyvanse på markedet. Disse stoffer som også er stimulanser, har lignende virkninger. I 2020 blev Adderall – en blanding af to typer amfetamin – misbrugt oftere end Ritalin.

Den amerikanske Food and Drug Administration (FDA) har udstedt en folkesundhedsadvarsel om at Ritalin og lignende stoffer kan forårsage hallucinationer, selvmordstanker, psykotisk adfærd, aggression og vold.

* amfetamin: en kraftig stimulans til centralnervesystemet (hjerne og rygmarven), ofte kaldet *speed*

Slangudtryk for Ritalin

- Diet Coke
- Kiddie Cocaine
- Kiddie Coke
- Fattigmands-kokain
- R-ball
- Rids
- Skittles
- Smarties
- Vitamin R

Fattigmands-kokain

En embedsmand fra narkotikabekæmpelsen vidnede i kongressen om virkningerne af ADHD-medicin og anførte undersøgelser af både dyr og mennesker der fik kokain og Ritalin. Testpersonerne kunne ikke skelne mellem de to. Embedsmanden konkluderede at: "De har næsten identiske virkninger."

Ritalin, Adderall og lignende stoffer er nemme at få fat i, og de er billige. Piller tages ofte fra nogens ordinerede medicin, stjæles eller skaffes på ulovlig vis og sælges derefter for 1 til 20 dollars pr. stk.

Da disse stoffer er stimulanser, ligner de kemisk set kokain. Når de indsprøjtes som en væske, giver de en kraftig rus som narkomaner længes efter.

Testpersoner der fik kokain og Ritalin, kunne ikke skelne mellem dem.

Nogle kendsgerninger om "studiestoffer"

Ritalin kommer i form af en pille. Ritalins 5 mg-tabletter er lysegule, 10 mg-tabletterne er lysegrønne og 20 mg-tabletterne er enten hvide eller lysegule. Alle stemples med tal der angiver doseringen.

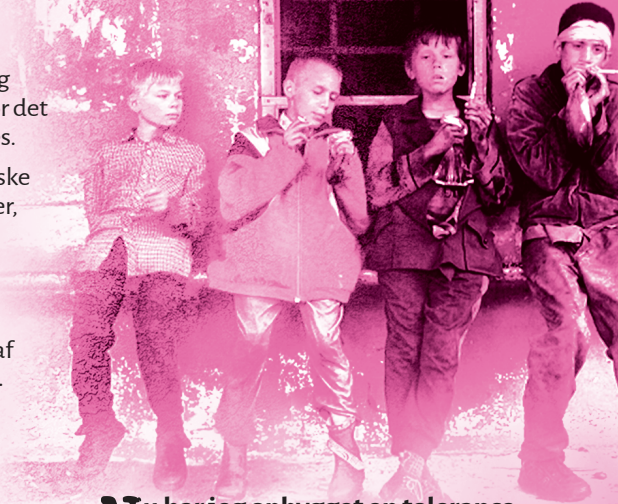
Der findes mange forskellige former og doser af Adderall, Concerta og Vyvanse.

"Studiestoffer" stimulerer (øger aktiviteten i) kroppens nervesystem. Men selv producenterne indrømmer at ingen rigtig ved hvordan disse stoffer virker: "Virkemåden i mennesket er ikke helt forstået."

Misbrugere kværner tabletterne til et pulver og sniffer det. Stoffet er vandopløseligt hvilket gør det let at omdanne til en væske der kan indsprøjtes.

Som det blev bemærket af DEA: "Farmaceutiske produkter der er fjernet fra legitime markeder, er de eneste kilder til methylphenidat der er tilgængelige for misbrug." Med andre ord stammer hver eneste tablet af stoffet der misbruges, fra producenten – intet af det laves på gaderne.

Nu har jeg opbygget en tolerance for at tage to til tre 20 mg piller for at blive høj. Jeg erkender min afhængighed. Jeg er blevet 'knækket af stoffet' eller ligner en zombie." – Alex

At finde "studiestoffer"

Desværre kan Ritalin, Adderall og alle de andre lægemidler der ordineres mod koncentrationsbesvær og hyperaktivitet, findes næsten overalt. Hvis du går i gymnasiet eller på universitetet, har du sandsynligvis en stor forsyning lige ved hånden, og pushere (dine medstuderende) er ivrige efter at tjene nemme penge på dig.

På nogle skoler tager helt op til 25 procent af eleverne regelmæssigt et af disse stoffer. Drug Enforcement Administration fandt ud af at mange skoler havde flere af disse stoffer end nabolagets apotek.

Hvorfor er misbrug af studiestoffer så almindeligt? Det er alt for nemt for en "ven" at tage nogle af sin lillebrors receptpligtige piller og sælge dem med det samme for 5 dollars stykket.

Eller en elev der er ivrig efter en hurtig dosis, fortæller en skolesygeplejerske at han har en "studieforstyrrelse" og "ikke kan koncentrere sig". Han får en recept og hamstrer pillerne til fremtidig brug og deler ekstra ud til sine venner.

Selvom loven forbyder ubegrænset distribution af disse stærke stimulanser,* er det triste faktum at disse stoffer er frit tilgængelige næsten overalt. Kiddie cocaine, som det er blevet kaldt, bliver delt ud som slik.

* stimulans: et stof der øger den umiddelbare energi og årvågenhed, men som ledsages af forøget blodtryk, puls og vejrtrækning

Symptomerne på næsten en overdosis indtræder. Personen bliver meget hyper, hyperfølsom, hyperopmærksom, med meget intense humørforstyrrelser. Det er sindssygt." – Jake

Hvordan misbruget starter

Det virker så enkelt i begyndelsen. En elev kommer lidt bagud med sine studier. En eksamen nærmer sig, og han er nødt til at forberede sig. Han bliver nødt til at være længe oppe for overhovedet at have en chance for at bestå. Kaffe gør ham nervøs, men mange af hans venner bruger disse piller til at give dem den ekstra energi de har brug for. Hvorfor ikke? Et par dollars; en pille; en hel nat med studie; en følelse af "fokus".

Det er måske der det starter, men det er ofte ikke hvor det slutter.

Nogle elever hakker Ritalin i småstykker og sniffer det som kokain for at kroppen kan optage det hurtigere. "Det holder dig vågen i timevis," sagde en bruger.

Ligesom med kokain eller enhver anden stimulans

efterfølges følelsen af at være "på toppen" uundgåeligt af en nedtur, en følelse af træthed, depression og nedsat årvågenhed. En elev på Adderall fortalte at en følelse af "yderste klarhed" blev til en tilstand af at være "fuldstændig smadret og overtræt" den næste dag. Som en anden bruger udtrykte det: "Jeg plejer at gå i koma bagefter."

Og selvfølgelig finder brugeren snart ud af at denne fuldstændig smadret-følelse kan lindres med "hjælp" fra en pille mere der får ham på benene igen. Og således er det.

Dernæst kan det være større doser eller at sniffe det for at få en større rus. Tolerance forøges, så personen er nødt til at bruge mere. Ved større doser kan Ritalin, Adderall og andre stimulanser føre til krampetrækninger, hovedpiner og hallucinationer. Det kraftige amfetaminlignende stof kan endda føre til død som i de mange tragiske tilfælde med børn der er døde af hjerteslag forårsaget af skader forbundet med disse stoffer.

Jeg prøvede Ritalin første gang da jeg gik i 7. klasse. Det blev ordineret til mig – de troede at jeg havde en smule ADD [opmærksomhedsforstyrrelse] fordi jeg lod som om jeg havde det så jeg kunne have en undskyldning for ikke at klare mig godt i skolen. Jeg indså aldrig at jeg var ved at gøre mig selv afhængig, og så var jeg ikke anderledes end enhver anden stofmisbruger.

"Jeg tog omkring 40 mg om dagen, og jeg følte at det fik mig til at være på toppen. Jeg kunne holde mig vågen i flere dage i træk indtil jeg fik en alvorlig psykotisk episode. Var frygteligt! Alt syntes at smelte og forvandle sig, og jeg var skrækslagen." – Andrea

De voldsomme virkninger af receptpligtige stimulanser

Disse amfetaminlignende substanser forårsager de samme virkninger på kroppen som andre former for speed – tab af appetit, søvnløshed, øget puls. Misbruget af disse stoffer i større doser, især gennem indsprøjtning eller snifning, giver endnu større belastning på kroppen. Belastningen af hjertet kan være skæbnesvanger.

Tag for eksempel tilfældet med en teenager der var langtidsbruger af Ritalin, og som en dag kollapsede mens han stod på skateboard – død af et hjerteslag.

En indsprøjtning af Ritalin har en yderligere ødelæggende virkning på kroppen. Mens den kemiske forbindelse methylphenidat opløses fuldstændigt i vand, indeholder tabletterne også bittesmå partikler af uopløselige fyldstoffer. Disse faste materialer blokerer de små blodkar når de indsprøjtes i blodbanen, hvilket forårsager alvorlig skade på lungerne og øjnene.

Bortset fra den fysiske påvirkning er der også alvorlige følelsesmæssige tilstande forårsaget af selv kortvarig brug af dette stof. Hallucinationer og psykotisk adfærd er ikke ualmindelige.

En forsker i Texas fandt ud af at hvert eneste af en gruppe børn der blev "behandlet" med Ritalin, oplevede genetiske abnormiteter der var forbundet med en øget risiko for kræft.

KORTSIGTEDE BIVIRKNINGER

- Tab af appetit
- Øget puls, blodtryk og kropstemperatur
- Udvidelse af pupiller
- Forstyrret søvnmønster
- Kvalme
- Bizar, uberegnelig og til tider voldelig adfærd
- Hallucinationer, hypernervøsitet, irritabilitet
- Panik og psykose
- Konvulsioner, krampeanfald og død ved høje doser

LANGSIGTEDE BIVIRKNINGER

- Permanent skade på blodkar i hjerte og hjerne
- Højt blodtryk der fører til hjerteslag, slagtilfælde og død
- Skade på lever, nyre og lunger
- Ødelæggelse af væv i næsen hvis det sniffes
- Vejrtrækningsproblemer hvis det ryges
- Smitsomme sygdomme og bylder hvis det indsprøjtes
- Fejlernæring, vægttab
- Desorientering, apati, forvirret udmattelse
- Stærk psykisk afhængighed
- Psykose
- Depression
- Skade på hjernen, herunder slagtilfælde og mulig epilepsi

"Studiestoffer" fører til andre stoffer

Brug af Ritalin og andre stimulanser skaber tolerance hvilket kan føre til at man tager stærkere stoffer for at opnå den samme rus.

Disse stoffer fører i sig selv ikke personen til andre stoffer. Men folk tager stoffer for at blive fri for uønskede situationer eller følelser. Stoffet skjuler problemet i et stykke tid (mens brugeren er høj).

KURTS HISTORIE: Rocklegenden Kurt Cobain begyndte at tage Ritalin da han var syv år. Cobains enke, Courtney Love, mente at dette stof førte til hans senere misbrug af stærkere stoffer. Han begik selvmord i 1994. Love fik også ordineret Ritalin som barn. Hun beskrev oplevelsen på denne måde: "Når du er barn, og du får det her stof som giver dig den [euforiske] følelse, hvor skal du så ellers henvende dig når du bliver voksen?"

Når rusen forsvinder, vender problemet, den uønskede tilstand eller situation tilbage mere intenst end før. Brugeren kan så ty til stærkere stoffer eftersom stimulansen "ikke længere virker".

En undersøgelse fra National Institutes of Health viste at ikke-medicinske brugere af stimulanser var mere tilbøjelige til at misbruge andre stoffer og lide af stofbrugsforstyrrelse. Centers for Disease Control and Prevention bemærker at når unge misbruger receptpligtig medicin, har de en højere risiko for mentale sundhedsproblemer og selvmord og er mere tilbøjelige til vold.

Almindelige begrundelser

(Fald ikke i fælden):

Der er mange begrundelser for at tage disse stærke stoffer. Genkend dem for hvad de er – løgne!

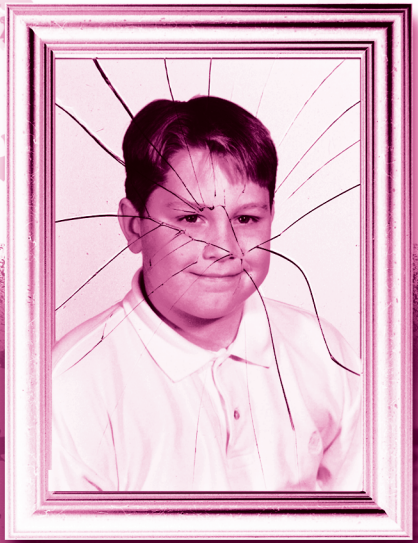
- **Alle bruger det.**
- **Det er bare for at studere.**
- **Min bror tager det for en indlæringsforstyrrelse. Det kan ikke være så slemt.**
- **Det er ikke vanedannende.**
- **Du kan styre det. Du behøver ikke at bruge det igen hvis du ikke vil.**

Lad ikke andre – heller ikke dine venner – føre dig i fælden.

DØD af Ritalin

Høje doser af Ritalin fører til lignende symptomer som misbrug af andre stimulanser, herunder rystelser og spjæt i musklerne, paranoia* og en fornemmelse af at insekter eller orme kravler under huden.

Efter at have sniffet knuste Ritalin-piller og holdt sig vågen i dagevis blev en 17-årig psykotisk, dræbte sine forældre og sårede sine brødre og sin søster alvorligt med en økse.

MATTHEWS HISTORIE:

Matthew var en teenager som havde været på Ritalin i syv år. Han døde pludselig i marts 2000. Selvom han ikke havde nogen fortid med hjerteproblemer, viste obduktionen tydelige tegn på skade på de små blodkar. Hans forældre fik at vide af en af retsmedicinerne at hjertet hos en sund, fuldvoksen mand vejer omkring 350 gram. Matthews hjerte vejede 402 gram. På hans dødsattest står der: "Død forårsaget af langvarig brug af methylphenidat (Ritalin)."

* paranoia: ekstrem og ubegrundet mistænksomhed, mistillid eller frygt for andre mennesker uden bevis eller begrundelse

En 21-årig college-studerende fra Tennessee begyndte at misbruge Adderall og blev mere og mere paranoid. Hans nedadgående spiral sluttede da han trådte ud foran et passagertog og endte sit liv.

Selv Food and Drug Administrations advarselsmærkat på Adderall siger at misbrug "kan resultere i overdosering og død".

DET ER EN FORBRYDELSE AT MISBRUGE DET

I USA er forkert brug af en receptpligtig stimulans underlagt strenge strafferetlige sanktioner. Straffen for den første overtrædelse af loven om handel med stoffer (som du ville være skyldig i selvom du bare delte en eller to piller med en ven) omfatter op til 20 års fængsel og en bøde på op til 1 million dollars.

Hvis handlen resulterer i død eller alvorlig tilskadekomst, er det 20 år til livstid.

Jeg er klar over at min interesse for og deraf følgende afhængighed af speed startede da jeg fik ordineret Ritalin. Først var det hver weekend. Så var det hver dag.

"Jeg begyndte at få hallucinationer af fugle der fløj hen over hovedet på mig, fornemmelser af mennesker i samme rum som mig når jeg var alene og en begyndende paranoia. Jeg brugte hele [min vens] ordinerede Dexedrine i løbet af en uge. Så gik jeg tilbage til min Ritalin og fortsatte derfra.

"Jeg husker ikke meget af 12. klasse. Men jeg husker helt klart en overvældende depression og en manglende evne til at forstå præcis hvad der var grunden til at jeg klarede mig dårligere end nogensinde i skolen. Jeg dimitterede knap nok og lagde absolut ingen planer om college.

"I sidste øjeblik indskrev jeg mig på det lokale college. Jeg var i stand til at holde mig clean i omkring 17 dage før behovet for speed overvandt alt. Jeg deltog i undervisningen i en uge og dumpede fælt." – Sam

Omfanget af misbrug af Ritalin

Misbrug af receptpligtig medicin såsom Ritalin og Adderall er stigende.

På nogle skoler har hele 1 ud af 4 elever misbrugt et af disse stoffer ulovligt inden for det sidste år, hvilket betyder at de brugte det uden recept eller af ikke-medicinske årsager.

En vigtig faktor der bidrager til misbruget, er den enorme stigning i antallet af recepter der udskrives på Ritalin og andre stimulanser.

I USA steg antallet af recepter på stimulanser fra omkring 5 millioner i 1991 til næsten 35 millioner i 2007. De fortsatte med at stige til 79 millioner i 2022.

Antallet af mennesker der kom på en skadestue på grund af deres brug af et af disse stoffer, var næsten seks gange så højt som det antal mennesker der kom på skadestuen et årti tidligere.

I en periode på otte år var der 8 240 dødsfald i USA der involverede en receptpligtig form for amfetamin, og 295 dødsfald der involverede methylphenidat.

I 2018 var antallet af skadestuebesøg blandt brugere af stimulerende stoffer næsten seks gange højere end i 2008.

Jeg endte med at tage mange stærkere amfetaminer som fik mig til at gå ret hurtigt ned med flaget, og jeg ved ikke om jeg ville være blevet interesseret i dem hvis jeg ikke var begyndt at bruge Ritalin." – Andy

Sandheden Om Stoffer

Stoffer er i bund og grund giftstoffer. Hvor stor en mængde man indtager, afgør hvad virkningen er.

En lille mængde virker som en stimulans (kvikker dig op). En større mængde virker som et beroligende middel (sløver dig). En endnu større mængde giver en forgiftning og kan være dødelig.

Det er sandt for ethvert stof. Kun den mængde der skal til for at opnå en bestemt virkning, varierer.

Men mange stoffer har en anden meget uheldig egenskab: de påvirker sindet direkte. De kan forvrænge brugerens opfattelse af hvad der foregår omkring ham eller hende. Det kan resultere i at personens opførsel bliver underlig, irrationel, upassende og endda destruktiv.

Stoffer blokerer alle fornemmelser, både de ønskede og de uønskede. Så imens stofferne kortvarigt hjælper mod smerte, så underminerer de personens evner og årvågenhed og gør en ude af stand til at tænke klart.

Medicin er stoffer der har til formål at fremskynde, bremse eller ændre noget ved den måde din krop virker på, for at forsøge at få den til at fungere bedre. Sommetider er disse nødvendige. Men de er stadig stoffer: de virker som stimulanser eller beroligende midler, og for meget kan slå dig ihjel. Så hvis du ikke anvender medicin korrekt, kan den være lige så farlig som narko.

Det virkelige svar er at få fat i kendsgerningerne og ikke tage stoffer til at begynde med.

HVORFOR TAGER FOLK STOFFER?

Folk tager stoffer, fordi de vil prøve at ændre noget i deres tilværelse.

Her er nogle grunde, unge mennesker selv har givet til, hvorfor de tager stoffer:

- For at passe ind
- For at flygte fra virkeligheden eller slappe af
- For ikke at kede sig
- For at virke voksen
- For at gøre oprør
- For at eksperimentere

De tror, at stoffer er en løsning. Men i sidste ende bliver stofferne problemet.

Det kan være svært at se sine problemer i øjnene, men konsekvenserne af stofmisbrug er altid værre end det problem, man forsøger at løse med stofferne. Det virkelige svar er at få fat i kendsgerningerne og ikke tage stoffer til at begynde med.

Millioner af eksemplarer af hæfter som dette er blevet uddelt til mennesker over hele verden på over 20 sprog.

Efterhånden som der kommer nye stoffer på gaderne, og mere information om deres virkninger bliver kendt, bliver de eksisterende hæfter opdateret, og der bliver lavet nye.

Hæfterne udgives af Foundation for a Drug-Free World, en almennyttig organisation med hovedkvarter i Los Angeles, Californien.

Stiftelsen leverer undervisningsmaterialer, rådgivning og koordinering til sit internationale netværk til forebyggelse af stoffer. Den arbejder med unge, forældre, undervisere, frivillige organisationer og myndigheder – alle med en interesse i at hjælpe folk med at leve et liv uden stofmisbrug.

REFERENCER:

Du kan finde de referencer der blev brugt til at sammensætte dette hæfte, på dk.DrugFreeWorld.org/refs.

FOTOKREDITERINGER: side 5: ITAR-Tass; siderne 8, 9: istockphoto.com, Matty Symons

KENDSGERNINGER DU HAR BRUG FOR AT VIDE

Dette hæfte er et i en serie af publikationer der dækker kendsgerningerne om marihuana, alkohol, fentanyl, syntetiske stoffer, ecstasy, kokain, crack-kokain, crystal meth og metamfetamin, inhalanter, heroin, LSD og misbrug af receptpligtig medicin. Bevæbnet med disse oplysninger kan læseren træffe beslutningen om at leve et stoffrit liv.

For at tage gratis onlinekurser eller komme i kontakt med en Lokalafdeling af Stoffri Verden i dit område, besøg dk.DrugFreeWorld.org

Foundation for a Drug-Free World
DrugFreeWorld.org • info@drugfreeworld.org
+1 888 668 6378 • +1 818 952 5260

Scan her for at downloade dette hæfte

© 2025 Foundation for a Drug-Free World. Alle rettigheder forbeholdt. Truth About Drugs og Foundation for a Drug-Free World-logoet er varemærker der ejes af Foundation for a Drug-Free World og bruges med deres tilladelse. #S001562 - DANISH